P7_TA(2014)0012

Effektiva yrkesinspektioner för att förbättra arbetsförhållandena i Europa

Europaparlamentets resolution av den 14 januari 2014 om effektiva yrkesinspektioner för att förbättra arbetsförhållandena i Europa (2013/2112(INI))

(2016/C 482/05)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av fördraget om Europeiska unionen, särskilt ingressen och artiklarna 3 och 6,

— med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 6, 9, 145, 151, 152, 153, 154, 156, 159 och 168,

— med beaktande av Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt artiklarna 1, 3, 27, 31, 32 och 33,

— med beaktande av den europeiska sociala stadgan av den 3 maj 1996, särskilt del I och artikel 3 i del II,

— med beaktande av Internationella arbetsorganisationens (ILO) grundläggande arbetsnormer och dess konventioner och rekommendationer om arbetsmarknadsförvaltning och yrkesinspektion (konventionerna nr 81 och 129), som är internationella referenser som garanterar att bestämmelserna om arbetsförhållanden och skydd av arbetstagarna tillämpas,

— med beaktande av ILO:s konvention nr 143 om migrerande arbetstagare (1975) och ILO:s tilläggsbestämmelser om migrerande arbetstagare, med föreskrifter om antagande av alla lämpliga åtgärder som krävs för att förhindra olaglig invandring där syftet är att hitta ett arbete och olaglig anställning av invandrare, samt med beaktande av bestämmelserna om administrativa, civilrättsliga och straffrättsliga påföljder för olaglig anställning av invandrare,

— med beaktande av ILO:s agenda om anständigt arbete,

— med beaktande av ILO:s konventioner och rekommendationer avseende hälsa och säkerhet på arbetsplatsen,

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1338/2008 av den 16 december 2008 om gemenskapsstatistik om folkhälsa och hälsa och säkerhet i arbetet ([1]),

— med beaktande av rådets direktiv 89/391/EEG av den 12 juni 1989 om åtgärder för att främja förbättringar av arbetstagarnas säkerhet och hälsa i arbetet (ramdirektiv) ([2]) och dess särdirektiv,

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/88/EG av den 4 november 2003 om arbetstidens förläggning i vissa avseenden ([3]),

— med beaktande av resolutionen från rådet och företrädarna för medlemsstaternas regeringar församlade i rådet av den 22 april 1999 om en uppförandekodex för ett förbättrat samarbete mellan medlemsstaternas myndigheter i kampen mot gränsöverskridande bedrägerier när det gäller socialförsäkringsförmåner och sociala avgifter och odeklarerat arbete samt gränsöverskridande uthyrning av arbetskraft ([4]),

— med beaktande av rådets direktiv 1999/85/EG av den 22 oktober 1999 om ändring av direktiv 77/388/EEG beträffande möjlighet att på försök tillämpa en reducerad mervärdesskattesats på arbetsintensiva tjänster ([5]),

([1]) EUT L 354, 31.12.2008, s. 70.
([2]) EGT L 183, 29.6.1989, s. 1.
([3]) EUT L 299, 18.11.2003, s. 9.
([4]) EGT C 125, 6.5.1999, s. 1.
([5]) EGT L 277, 28.10.1999, s. 34.

Tisdagen den 14 januari 2014

— med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/52/EG av den 18 juni 2009 om minimistandarder för sanktioner och åtgärder mot arbetsgivare för tredjelandsmedborgare som vistas olagligt ([1]),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 24 oktober 2007 *Kraftfullare åtgärder mot odeklarerat arbete* (COM (2007)0628),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 24 oktober 2007 om resultaten av det offentliga samrådet om kommissionens grönbok *En modern arbetsrätt för att möta 2000-talets utmaningar* (COM(2007)0627),

— med beaktande av kommissionens meddelande av den 3 mars 2010 *Europa 2020 – En strategi för smart och hållbar tillväxt för alla* (COM(2010)2020) och dess överordnade mål som är att höja sysselsättningsnivån i EU till 75 procent före årtiondets slut,

— med beaktande av sin resolution av den 15 december 2011 om översynen efter halva tiden av den europeiska strategin 2007–2012 för hälsa och säkerhet på arbetet ([2]),

— med beaktande av sin resolution av den 9 oktober 2008 om kraftfullare åtgärder mot odeklarerat arbete ([3]),

— med beaktande av sin resolution av den 23 maj 2007 om anständigt arbete för alla ([4]),

— med beaktande av sin resolution av den 11 juli 2007 om en modern arbetsrätt för att möta 2000-talets utmaningar ([5]),

— med beaktande av sin resolution av den 26 oktober 2006 om tillämpningen av direktiv 96/71/EG angående utstationering av arbetstagare ([6]),

— med beaktande av sin resolution av den 26 mars 2009 om underentreprenörernas sociala ansvar i produktionskedjan ([7]),

— med beaktande av sin resolution av den 23 maj 2013 om arbetsförhållanden och arbetsmiljöstandarder efter de fabriksbränder och den byggnadskollaps som nyligen inträffade i Bangladesh ([8]),

— med beaktande av de integrerade riktlinjerna för tillväxt och sysselsättning (2008–2010) (COM(2007)0803),

— med beaktande av rådets rekommendation av den 22 december 1995 om harmonisering av åtgärder i kampen mot olaglig invandring och olagligt arbete ([9]),

— med beaktande av rådets rekommendation av den 27 september 1996 om kampen mot olaglig anställning av tredjelandsmedborgare ([10]),

— med beaktande av rapporten från Europeiska fonden för förbättring av levnads- och arbetsvillkor om kampen mot odeklarerat arbete i EU,

— med beaktande av den särskilda Eurobarometerundersökningen om odeklarerat arbete,

— med beaktande av studien *ICENUW – Implementing Cooperation in a European Network against undeclared work* från 2010,

([1]) EUT L 168, 30.6.2009, s. 24.
([2]) EUT C 168 E, 14.6.2013, s. 102.
([3]) EUT C 9 E, 15.1.2010, s. 1.
([4]) EUT C 102 E, 24.4.2008, s. 321.
([5]) EUT C 175 E, 10.7.2008, s. 401.
([6]) EUT C 313 E, 20.12.2006, s. 452.
([7]) EUT C 117 E, 6.5.2010, s. 176.
([8]) Antagna texter, P7_TA(2013)0230.
([9]) EGT C 5, 10.1.1996, s. 1.
([10]) EGT C 304, 14.10.1996, s. 1.

— med beaktande av studien *CIBELES*: *Convergence of Inspectorates building a European Level Enforcement System*,

— med beaktande av studien *Indirect measurement methods for undeclared work in the EU* från 2010,

— med beaktande av studien från Regioplan 2010 *Feasibility of establishing a European platform for cooperation between labour inspectorates and other relevant monitoring and enforcement bodies with the aim of preventing and fighting undeclared work*,

— med beaktande av domstolens dom av den 19 december 2012 i mål C-577/10, kommissionen mot Konungariket Belgien,

— med beaktande av artikel 48 i arbetsordningen,

— med beaktande av betänkandet från utskottet för sysselsättning och sociala frågor (A7-0458/2013), och av följande skäl:

A. Yrkesinspektioner är viktiga för skyddet av arbetstagarnas rättigheter, för att säkerställa hälso- och säkerhet på arbetsplatsen och få bukt med osäkra arbetsmiljöer, förhindra brott mot anställningsskyddet och främja en rättvis och socialt ansvarsfull ekonomisk tillväxt eftersom den bidrar till att garantera att löner och socialförsäkringsavgifter faktiskt betalas, så att både skatteintäkter och socialförsäkringssystemens intäkter ökar, och säkerställer att arbetstagare täcks av försäkring vid sjukdom och olycksfall i arbetet, och av pensionssystem.

B. Medlemsstaterna har många olika modeller för att genomföra olika specifika arbetsplatsinspektioner.

C. Det finns ett växande behov av yrkesinspektioner när det gäller utstationering av arbetstagare runtom i Europa.

D. Yrkesinspektioner spelar en central roll som garant för att rättigheter värnas i praktiken genom att de ser till att lagar respekteras, att aktörerna känner till sina rättigheter och skyldigheter och att såväl olyckor som missförhållanden förebyggs.

E. Det behövs utökade yrkesinspektioner på små och medelstora företag och på små byggarbetsplatser.

F. De multinationella företagens ansvar för arbetsförhållandena, försörjningen och hälsan för de arbetstagare som tillverkar varor och tillhandahåller tjänster upphör inte vid butiksdörren eller fabriksgrinden och kan inte heller säkerställas enbart genom avtal om företagens sociala ansvar.

G. Att lägga ut arbete på entreprenad och bemanningsföretag involverar ofta mindre kvalificerad arbetskraft och innebär lösare anställningsförhållanden, vilket gör det svårare att fastställa vem som bär ansvaret för bestämmelserna om hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

H. Odeklarerat arbete är till skada både för medlemsstaternas ekonomier och för den europeiska sociala modellens ekonomiska bärkraft. Det urholkar finansieringen och tillhandahållandet av sociala förmåner och offentliga tjänster samtidigt som det innebär att de berörda hamnar i en osäker och utsatt situation samt drabbas av fattigdom både som arbetstagare och pensionärer.

I. Yrkesinspektörerna fyller en viktig funktion när det gäller att skydda arbetstagarnas rättigheter, förhindra missförhållanden och främja ekonomisk och social utveckling.

J. En konsekvens av den ekonomiska krisen har varit ökad arbetsbelastning och ytterligare press på de anställda, vilket framför allt har fått konsekvenser för arbetstiderna. Insatserna för att övervaka arbetsförhållandena måste därför intensifieras.

K. De nya formerna av anställningsförhållanden blir allt svårare att reglera med det befintliga regelverket, och fortsätter att öka.

Tisdagen den 14 januari 2014

L. Olagligt anställd arbetskraft drabbas av negativa sekundära konsekvenser, såsom bristande tillgång till information, företagshälsovård och fortbildning samt en psykisk press av rädsla att råka ut för en olycka eller att åka fast, vilket i sin tur påverkar företagens och hela ekonomins produktivitet. De långsiktiga konsekvenserna är bland annat utebliven rätt till ålderspension eller en mycket låg pension, vilket ökar risken för fattigdom.

M. Odeklarerat arbete snedvrider konkurrensen på den inre marknaden eftersom vissa företag kan konkurrera på orättvisa villkor.

N. Det finns ett tydligt samband mellan att befästa en verklig gemensam marknad och att avlägsna all form av social dumpning.

O. För närvarande står det odeklarerade arbetet för 18,8 procent av BNP i EU-27, och i somliga stater för över 30 procent.

P. Det odeklarerade arbetet fortsätter att öka i flera medlemsstater, delvis till följd av krisen.

Q. Åtgärder för larm om missförhållanden krävs för att underlätta upptäckt av missförhållanden och se till att den person som slår larm skyddas. EU och medlemsstaterna har en skyldighet att erbjuda dessa personer fullt skydd.

R. Varje år dör 168 000 européer till följd av arbetsrelaterade olyckor eller sjukdomar, och 7 miljoner skadas i arbetsolyckor ([1]);

S. Riskförebyggande är nödvändigt för att minska de arbetsrelaterade olyckorna och sjukdomarna. Företagshälsovård och säkerhetssystem på arbetsplatsen har en positiv inverkan på såväl nationell som europeisk nivå samt för företagen.

T. Inspektionssystemen saknar i olika grad den personal och de ekonomiska resurser som krävs för att kunna genomföra effektiva yrkesinspektioner. Detta leder till en bristfällig strategisk planering av personalresurser hos yrkesinspektionsmyndigheterna i EU, och i många länder sker det dessutom kraftiga personalminskningar, samtidigt som yrkesinspektörernas arbete blir allt mer komplext.

U. Fragmenteringen av arbetsmarknaden i kombination med den okontrollerade och oreglerade utbredningen av vissa sysselsättningsformer i ett antal medlemsstater drar ner lönerna till mycket låga nivåer och skapar därmed en situation som riskerar att ytterligare förvärra problemet med odeklarerat arbete.

V. De sektorer där odeklarerat arbete är vanligast har en hög arbetsintensitet, såsom bygg- och säkerhetssektorn och sektorerna för städ- och hushållstjänster samt för boende- och omsorgstjänster, som ofta kännetecknas av osäkra arbets- och löneförhållanden.

W. Det finns ett nära samband mellan olaglig invandring och odeklarerat arbete, eftersom de människor som lever illegalt i Europa inte kan få någon vanlig anställning och därmed inte kan omfattas av något skyddssystem.

X. Arbetstagare som utför odeklarerat arbete saknar social-, sjuk- eller olycksfallsförsäkring och löper därmed högre risk att drabbas av personlig ekonomisk förlust.

Y. Yrkesinspektionerna av gränsöverskridande tjänster och anställningsförhållanden avser en gränsöverskridande situation. Tillgången till uppgifter över gränserna är bristfällig.

Z. Många arbetstagare som utför ett odeklarerat arbete väljer inte frivilligt detta arbete, utan tvingas ofta till det.

([1]) EU-OSHA.

I. Inspektioner på nationell nivå

Principer för effektiva yrkesinspektioner

1. Europaparlamentet framhåller att yrkesinspektioner visserligen är en allmännyttig tjänst som endast bör utföras av oberoende offentliga myndigheter, men att detta inte bör utesluta yrkesinspektioner som bistås av företrädare för arbetsmarknadens parter. Parlamentet anser att tjänsterna för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen måste vara oberoende gentemot arbetsgivaren, och att enbart oberoende hälso- och sjukvårdspersonal ska få övervaka, utfärda varningar och ge hälsoråd när det gäller arbetsmiljön. Parlamentet beklagar att det i vissa medlemsstater fortfarande är arbetsgivarorganisationer som ansvarar för hälsa och säkerhet på arbetsplatsen. Parlamentet betonar att inspektioner och kontroller av arbetsmiljön måste skötas av oberoende inspektörer som är utbildade inom hälsa och säkerhet.

2. Europaparlamentet betonar vikten av att utarbeta nationella åtgärdsplaner för att förstärka mekanismerna för yrkesinspektioner och för att finansiera dessa via de europeiska strukturfonderna med tanke på det mervärde som effektiva yrkesinspektioner ger för en stärkt social sammanhållning och mer rättvisa förhållanden på arbetsplatsen generellt sett.

3. Europaparlamentet påminner om att yrkesinspektionerna har mycket stor betydelse för förebyggandet och övervakningen, och att de även bidrar till att förbättra informationen och kompetensen inom företaget. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att öka personalstyrkan vid sina yrkesinspektioner, att uppnå målet med en inspektör per 10 000 arbetstagare i enlighet med ILO:s rekommendationer, och att skärpa sanktionerna för företag som inte respekterar sina skyldigheter när det gäller grundläggande rättigheter (löner, arbetstider, hälsa och säkerhet på arbetsplatsen). Parlamentet anser att dessa sanktioner bör vara effektiva, avskräckande och proportionerliga.

4. Europaparlamentet påpekar att alla kategorier arbetstagare, vare sig de är anställda eller egenföretagare och oavsett rättslig ställning, anställningsförhållande eller ursprung, måste omfattas av de nationella inspektionsmyndigheternas behörighet och åtnjuta samma skydd. Parlamentet betonar att försök att begränsa yrkesinspektionernas behörighet kan påverka arbetstagarnas hälsa, säkerhet och rättigheter negativt.

5. Europaparlamentet betonar behovet av att utöka rollen för de nationella yrkesinspektionerna, tillhandahålla utbildning för de högre tjänstemännen och samordna deras uppgifter så att de på ett tillfredsställande sätt kan bemöta de ökade inspektionskraven.

6. Europaparlamentet anser att effektiva yrkesinspektioner förutsätter att berörda myndigheter har tillräckliga ekonomiska och personella resurser. Parlamentet uttrycker sin oro över att medlemsstaternas inspektionsmyndigheter är underbemannade och att vidareutbildning om framför allt europeiska angelägenheter saknas. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att stärka sina yrkesinspektionssystem, då detta bör vara en central del av de nationella planerna för att hantera den ekonomiska krisen. Parlamentet påminner om att yrkesinspektioner spelar en central roll eftersom de kontrollerar att befintlig lagstiftning tillämpas fullt ut och garanterar att särskilt utsatta arbetstagare är försäkrade och skyddade.

7. Europaparlamentet påminner om behovet av en enhetlig utbildning för yrkesinspektörer och berörda tjänstemän i syfte att skärpa efterlevnaden av EU:s arbetsrätt.

8. Europaparlamentet understryker att de ekonomiska reformer som pågår i vissa medlemsstater inte under några omständigheter får minska de personella resurserna, finansieringen samt den materiella och tekniska infrastrukturen vad gäller yrkesinspektionerna.

9. Europaparlamentet påpekar att rättsliga skyldigheter och arbetstagarnas krav verkar vara de två huvudorsakerna till att arbetsgivarna vidtar förebyggande åtgärder ([1]).

10. Europaparlamentet är övertygat om att det utan riskbedömning är omöjligt att på korrekt sätt skydda arbetstagarna. Parlamentet anser att det är viktigt att hjälpa de små och medelstora företagen med att inrätta riskförebyggande strategier. Parlamentet betonar de positiva effekterna av enkla, kostnadsfria och målinriktade initiativ, såsom *Online interactive Risk Assessment*, som utvecklats av Europeiska arbetsmiljöbyrån (EU-Osha).

([1]) EU-Osha, Esener-survey, 2009.

Tisdagen den 14 januari 2014

11. Europaparlamentet påminner om att alla medlemsstater undertecknat och ratificerat ILO:s konvention nr 81 om yrkesinspektion och uppmanar därför medlemsstaterna att se till att konventionens principer följs.

12. Europaparlamentet framhåller att yrkesinspektioner också är effektiva om de genomförs oanmält, vid upprepade tillfällen samt slumpmässigt. Parlamentet påpekar att effektiva sanktioner måste vara utformade så att arbetsgivarna inte har något att vinna på att kringgå befintliga löneavtal eller lagar och förordningar.

13. Europaparlamentet påpekar att resultaten av yrkesinspektionerna måste åtföljas av tydliga tidsfrister för åtgärder så att missförhållanden snabbt kan förhindras och offren på ett tidigt stadium kan få skydd.

14. Europaparlamentet påpekar att yrkesinspektionerna i medlemsstaterna måste ha rätt att utföra inspektioner på plats, använda sig av intelligenta inspektionsverktyg och samarbeta med alla berörda myndigheter, och måste ha ett lämpligt behörighetsområde samt arbeta självständigt.

15. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att skydda de berörda arbetstagarna och de personer som slagit larm, om det vid yrkesinspektioner upptäcks missförhållanden, eller om personer slår larm om missförhållanden till yrkesinspektörer, och att låta dem kostnadsfritt kunna utöva sina rättigheter. Parlamentet påpekar att åtgärder, såsom en direkt rätt att väcka talan eller att väcka grupptalan, på ett effektivt sätt erbjuder skydd åt de berörda arbetstagarna och personer som slagit larm om missförhållanden. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att anta åtgärder som skyddar personer som slagit larm om missförhållanden samt deras familjer för att underlätta upptäckt av missförhållanden. Parlamentet betonar att det är viktigt att olagliga migrerande arbetstagare skyddas och att detta bör vara en viktig fråga. Parlamentet erinrar i detta avseende medlemsstaterna om ILO-konvention nr 143 om migrerande arbetstagare (tilläggsbestämmelser) från 1975.

16. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna att genomdriva lagar med sanktioner som står i proportion till hur allvarligt brottet är och att på ett avskräckande sätt ålägga sanktioner för brott mot bestämmelserna om arbetsförhållanden. Parlamentet betonar att forskning tydligt har visat att det mest verkningsfulla sättet att förbättra arbetsförhållanden är genom kraftfulla och väl samordnade förebyggande åtgärder och inspektioner i ett tidigt skede, vilket bland annat kan ske genom information och rådgivning till arbetsgivare, eller genom att retroaktivt registrera odeklarerade arbetstagare.

17. Europaparlamentet påpekar att ett elektroniskt nätverk med alla berörda socialförsäkringsmyndigheter, till exempel belgiska *Crossroads Bank for Social Security* ([1]), som underlättar datautbytet mellan alla berörda myndigheter, är till nytta för att nationella yrkesinspektioner snabbt ska komma åt de uppgifter de behöver för inspektionerna.

18. Europaparlamentet framhåller att yrkesinspektioner möter vissa svårigheter när det gäller inspektioner som berör migrerande arbetstagare och utstationerade arbetstagare från EU och tredjeländer. Parlamentet betonar att för att yrkesinspektioner ska kunna vara effektiva är det viktigt att yrkesinspektionerna har tillräcklig kunskap om situationer där risken för att bestämmelserna inte efterlevs är stor. Parlamentet påpekar att yrkesinspektionernas uppgift kan underlättas betydligt om det finns nationella elektroniska system där arbetsgivarna är skyldiga att på förhand registrera utländska arbetstagare.

19. Europaparlamentet påpekar att arbetsmarknadens parter har en viktig funktion att fylla i enlighet med nationell lagstiftning och praxis för att se till att gällande regler följs. Parlamentet uppmanar därför medlemsstaterna att garantera att arbetsmarknadens parter involveras i utarbetandet och utformningen av de nationella planerna för yrkesinspektioner och i själva yrkesinspektionerna.

20. Europaparlamentet uppmuntrar inrättandet av ytterligare sektorsvisa inspektionsmyndigheter med trepartssamverkan mellan stat, arbetstagare och arbetsgivare, och i form av ett pilotprojekt, och vill att dessa ska inrättas i de medlemsstater som uppvisar störst andel odeklarerat arbete.

21. Europaparlamentet konstaterar att färre yrkesinspektioner utförs på landsbygden. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att landsbygdsregionerna omfattas på lämpligt sätt.

22. Europaparlamentet påpekar att det är vanligt att arbetsförhållandena för visstidsanställda är mindre tillfredsställande än för fast anställda. Parlamentet påpekar därför att en effektiv kontroll av arbetsförhållandena för uthyrd arbetskraft kräver utökade rättigheter för yrkesinspektörer att inspektera bemanningsföretag, och att inspektionerna också måste omfatta efterlevnaden av bestämmelserna om löneavtal och arbetsförhållanden samt om minimilöner om så föreskrivs i

([1]) http://www.ksz.fgov.be/en/international/page/content/websites/international/aboutcbss.html

medlemsstatens lagstiftning eller nationella kollektivavtal. Parlamentet insisterar på att man ska lägga lika stor vikt vid förebyggande av hälso- och säkerhetsproblem i den privata sektorn som i den offentliga sektorn och erinrar om att principen om icke-diskriminering är bindande. Arbetstagare med tillfälliga kontrakt måste kunna få information om sina rättigheter, inklusive lönenivå, via en informationspunkt på nätet eller en webbplats.

23. Europaparlamentet ser med oro på situationen för säsongsarbetare inom jordbruket, vilka oftast kommer från tredjeländer. Parlamentet anser att yrkesinspektionerna inom denna sektor ska stärkas och påminner om att sysselsättningen i denna sektor ofta präglas av en blandning av deklarerat och odeklarerat arbete.

24. Europaparlamentet erinrar om att samtidigt som odeklarerat arbete är särskilt vanligt bland arbetstagare som utför hushållsarbete och att dessa har färre rättigheter än andra arbetstagare, har de nationella yrkesinspektionerna i många fall inte någon behörighet på detta område. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att ratificera ILO:s konvention nr 189 och i enlighet med denna konvention utforma och genomföra åtgärder för yrkesinspektion, efterlevnad och påföljder med vederbörlig hänsyn till hushållsarbetets särskilda förutsättningar, och i enlighet med nationella lagar och förordningar. Parlamentet betonar att i överensstämmelse med nationella lagar och förordningar bör sådana åtgärder specificera villkoren för när tillträde till privatbostäder kan ges, med vederbörlig respekt för privatlivet.

25. Europaparlamentet fäster uppmärksamheten vid den särskilda situation som hemarbetande och distansarbetare befinner sig i, eftersom de i hemmet eller utanför den vanliga arbetsplatsen också kan bli föremål för brott mot arbetsrätten då arbetsgivare inte fullgör sina rättsliga skyldigheter gentemot dessa arbetare.

26. Europaparlamentet understryker att särskild vikt bör läggas vid transportsektorn, som på grund av sin rörlighet kan medföra ytterligare svårigheter för yrkesinspektionerna. Parlamentet kräver att yrkesinspektionerna förses med lämplig utrustning så att de kan genomföra effektiva inspektioner av denna sektor.

27. Europaparlamentet beklagar att det stora antalet falska egenföretagare har blivit ett problem, framför allt inom bygg- och köttindustrin, även i fråga om arrangemangen kring utstationering av arbetstagare. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att införa lämpliga inspektionsåtgärder mot falskt egenföretagande, till exempel genom att fastställa kriterier för anställning, så att yrkesinspektörerna ska kunna skilja på falskt och lagligt egenföretagande. För att förhindra falskt egenföretagande bör åtgärder vidtas så att medlemsstaterna kan införa mer långtgående krav eller kontrollåtgärder.

Odeklarerat arbete

28. Europaparlamentet uppmanar de nationella yrkesinspektionerna och andra berörda myndigheter att utarbeta en handlingsplan mot odeklarerat arbete, där alla former av missförhållanden som rör anställning och egenföretagande ska ingå. Parlamentet understryker att odeklarerat arbete, om man inte tar itu med det ordentligt, hotar EU:s möjligheter att nå sina sysselsättningsmål om fler och bättre arbeten och ökad tillväxt.

29. Europaparlamentet uttrycker stark oro för den extrema utsatthet som olagliga migrerande arbetstagare eller migrerande arbetstagare utan tillstånd får erfara, eftersom de riskerar att utnyttjas för odeklarerat arbete med låg status, låg lön och långa arbetstider i en otrygg arbetsmiljö. Parlamentet understryker att samarbete mellan yrkesinspektörer och immigrationsmyndigheter bör begränsas till att identifiera arbetsgivare som utnyttjar dessa arbetstagare och inte bör föranleda några sanktioner mot, eller utvisning av, de berörda migrerande arbetstagarna, eftersom det faktiskt skulle motverka åtgärderna mot odeklarerat arbete.

30. Europaparlamentet anser att om de nationella yrkesinspektionerna ansvarar för att hantera migrerande eller utstationerade arbetstagare bör kurser för yrkesinspektörer innehålla särskilda block om sådana frågor liksom om mycket närliggande frågor såsom odeklarerat arbete och människohandel, och även vid behov innehålla språkundervisning.

31. Europaparlamentet anser att sanktioner endast är effektiva om arbetsgivaren inte har något att vinna på att anställa olagliga arbetstagare eftersom de då skulle riskera att förlora betydligt mer än vad arbetskostnaderna för en registrerad arbetstagare skulle uppgå till.

32. Europaparlamentet konstaterar att trenden alltmer går i riktning mot falskt egenföretagande, utkontraktering och bemanningsföretag, vilket kan leda till fler otrygga arbeten och ytterligare försämringar av den redan låga skyddsnivån för de odeklarerade arbetstagarna. Parlamentet anser att system där huvudentreprenören bär ansvaret kan användas för att öka efterlevnaden av arbetsnormer i hela produktionsprocessen, och att man bör överväga att införa sådana system i samtliga medlemsstater, samtidigt som man erkänner att yrkesinspektörernas kontroller är fortsatt nödvändiga.

Anställningsskydd – hälsa och säkerhet på arbetsplatsen

33. Europaparlamentet uppmärksammar problemet med att genomföra arbetsmiljölagstiftning i de fall då arbetstagare utför odeklarerat arbete. Parlamentet understryker att hälsa och säkerhet på arbetsplatsen är en rättighet för alla anställda och egenföretagare och att denna rättighet måste garanteras genom bättre tillämpning av gällande bestämmelser. Parlamentet föreslår att medlemsstaterna undersöker möjligheten att erbjuda en kostnadsfri konfidentiell läkarundersökning årligen eller en gång per avtalsperiod för samtliga arbetstagare för att garantera dem ett minimiskydd.

34. Europaparlamentet förordar skärpta påföljder för företag som inte gör rätt för sig i fråga om arbetstagarnas grundläggande rättigheter och anser att de här påföljderna måste vara så avskräckande och avvärjande att arbetstagare och arbetsgivare inte har något att vinna på att kringgå gällande bestämmelser om anställnings- och hälsoskydd. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att överväga en anpassning av bötesnivån i sina sanktionssystem så att den står i proportion till den skada som lidits och att se till att böterna överstiger vinsten av att kringgå bestämmelserna.

35. Europaparlamentet påminner om att Europa 2020-strategin lyfter fram vikten av fler kvinnor på arbetsmarknaden och menar att arbetsplatsinspektörer bör ha kunskaper om både kvinnors och mäns arbetsförhållanden.

36. Europaparlamentet yrkar på att dessa påföljder också ska gälla för företag som svartlistar arbetstagare på grund av deras fackförenings-, hälso- eller skyddsombudsverksamhet.

37. Europaparlamentet efterlyser stöd från de nationella yrkesinspektionerna för att genomdriva ett effektivt arbetarskydd på företagsnivå, framför allt inom små och medelstora företag. Parlamentet uppmanar medlemsstaterna att se till att inspektionerna i större utsträckning inriktas på att ta fram konkreta och genomförbara lösningar för att åtgärda bristerna i fråga om hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

38. Europaparlamentet stöder det arbete som gjorts av Yrkesinspektörskommittén (SLIC) för att föra nationella kulturer närmare varandra och efterfrågar en förstärkning av dess resurser och kompetenser. Parlamentet uppmanar SLIC att utöka sitt samarbete med den rådgivande kommittén i Luxemburg. Parlamentet anser att kommissionens rådgivande kommitté för arbetsmiljöfrågor bör hållas regelbundet underrättad om utvecklingen i medlemsstaterna gällande yrkesinspektioner samt hälsa och säkerhet på arbetsplatsen.

39. Europaparlamentet anser att dessa arbetsmiljöaspekter även bör ingå i den framtida arbetsmiljöstrategin på EU-nivå. Parlamentet uppmanar yrkesinspektioner att intensifiera väl riktade åtgärder för förebyggande och utbildning som ökar medvetenheten om regler och förfaranden för arbetsmiljön bland medborgarna. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att påskynda genomförandet av Reach, särskilt när det gäller substitution av de mest oroande kemikalierna, och anser att man bör ta hänsyn till arbetssjukdomar i prioriteringen av sådana ämnen.

II. Politiska rekommendationer på EU-nivå

Snabbare och effektivare gränsöverskridande informationsutbyte

40. Europaparlamentet anser att det är viktigt med ett bra samarbete mellan de nationella myndigheterna och arbetsmarknadens parter för att man ska få ett slut på den sociala dumpningen och trygga en rättvis konkurrens på den inre marknaden. Parlamentet välkomnar att kommissionen tagit initiativ till en europeisk plattform för yrkesinspektörer inom Eurofound. Parlamentet uppmanar kommissionen att i detta hänseende inrätta en europeisk plattform för yrkesinspektörer för odeklarerat arbete, med uppgift, utöver byråns andra uppgifter, att organisera arbetet i plattformen och underlätta utbytet av erfarenheter och god praxis, att tillhandahålla aktuell, objektiv, tillförlitlig och jämförbar information, att stärka det gränsöverskridande samarbetet och att kartlägga och registrera brevlådeföretag och liknande verksamheter.

41. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att, i samarbete med arbetsmarknadens parter och berörda nationella myndigheter och utan att det påverkar subsidiaritetsprincipen, avsätta tillräckliga mänskliga resurser för gränsöverskridande fall av brott mot arbetarskyddet och av odeklarerat arbete – med uppgift att bland annat identifiera brevlådeföretag och övervaka tjänsteleverantörer med gränsöverskridande verksamhet, och att utveckla EU-omfattande fortbildningsprogram för inspektörer, för att kunna möta utmaningar såsom falskt egenföretagande och utstationering, identifiera nya sätt att kringgå gällande bestämmelser och organisera gränsöverskridande kontroller. Parlamentet rekommenderar dessutom att de nationella yrkesinspektionerna ibland gör gemensamma gränsöverskridande inspektioner, särskilt i gränsområden.

42. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att undersöka fördelarna med att införa och, om lämpligt, tillgängliggöra ett förfalskningssäkert europeiskt socialförsäkringskort eller annat EU-omfattande elektroniskt dokument, som kan lagra alla uppgifter som behövs för kontroll av ett arbetsförhållande, såsom uppgifter om personens socialförsäkringsstatus och arbetstider, och som skulle omfattas av strikta bestämmelser för uppgiftsskydd, särskilt i den mån integritetskänsliga personuppgifter behandlas. Parlamentet betonar med anledning av detta vikten av att noggrant analysera konsekvenserna för integritetsskyddet före och under utvecklingen av ett sådant kort.

43. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att genomföra ett pilotprojekt för en europeisk mekanism för tidig varning som skulle larma om brott mot arbetarskyddet och om fall av odeklarerat arbete, till främjande av ett snabbt informationsutbyte mellan medlemsstaterna och med stöd av en svart lista, så att brott mot anställningsskyddet bättre kan förhindras på ett tidigt stadium. Parlamentet påpekar att denna mekanism för tidig varning kan baseras på det nuvarande europeiska systemet för snabbt informationsutbyte i frågor som rör konsumentskyddet (Rapex). Parlamentet understryker att det är nödvändigt att noggrant dokumentera dessa brott genom att systematiskt registrera inspektionsresultaten så att målinriktade åtgärder kan vidtas mot missförhållanden.

44. Europaparlamentet anser att utökat samarbete och informationsutbyte mellan medlemsstaterna för att motverka odeklarerat arbete kan ge ett viktigt europeiskt mervärde. Parlamentet understryker att det skulle underbygga europeiska lagstiftningsinitiativ om odeklarerat arbete på ett meningsfullt sätt, främja utbytet av bästa praxis och förbättra samordningen mellan olika länders yrkesinspektioner.

45. Europaparlamentet påpekar att i vissa gränsöverskridande situationer har de nationella inspektionsmyndigheternas rätt att inspektera utländska företag starkt begränsats, och att detta har hotat både arbetstagarskyddet och en marknad med lika villkor. Parlamentet kräver att uppgifter om utstationeringar, såsom utstationeringsintygen A1, inte ska vara retroaktiva, och att de ska införas i ett elektroniskt EU-omfattande register och komplettera befintliga nationella register samt finnas tillgängliga för myndigheter i hela EU för att på nationell nivå underlätta kontrollen av arbetsförhållanden för utstationerade arbetstagare på flera språk. För detta krävs ett effektivare, gränsöverskridande utbyte av information mellan de olika behöriga myndigheterna. Parlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att yrkesinspektioner till fullo kan utnyttja sin rätt att utföra icke-diskriminerande oberoende inspektioner i gränsöverskridande fall oavsett var företaget har sin etableringsort.

46. Europaparlamentet erinrar om att man inom ramen för genomförandedirektivet om utstationering av arbetstagare inte får låta längden på dokument hindra att dokument översätts, om översättning efterfrågas vid en inspektion.

Nya lagstiftningsinitiativ på EU-nivå

47. Europaparlamentet framhåller att de nuvarande direktiven om socialförsäkrings- och sysselsättningsfrågor inte i tillräcklig grad framhåller betydelsen av ett bättre genomförande och av yrkesinspektionernas roll. Parlamentet anser att de nuvarande direktiven måste granskas grundligt och vid behov ses över, och att frågan om efterlevnad måste behandlas på ett bättre sätt i EU:s arbetsrätt. Parlamentet välkomnar därför att kommissionen i direktiven om vissa arbetstagargrupper har föreslagit minimistandarder för inspektion. Parlamentet betonar att man i samband med socialförsäkrings- och sysselsättningsfrågor måste ta hänsyn till yrkesinspektionernas och arbetsmarknadsparternas roll på ett sådant sätt att ett verkligt skydd skapas.

48. Europaparlamentet uppmanar medlemsstaterna och kommissionen att med hjälp av ett system med kostnadsfri social märkning som erkänns på nationell och europeisk nivå, arbeta för att företagen frivilligt ska införa arbetsnormer av god kvalitet.

49. Europaparlamentet påpekar att det i vissa medlemsstater finns barn som arbetar redan före fjorton års ålder. Parlamentet anser att yrkesinspektörernas roll och kampanjerna mot barnarbete måste stärkas. Parlamentet uppmanar kommissionen att införa särskilda EU-omfattande kontroll- och övervakningskampanjer som fokuserar på unga personers arbetsförhållanden, särskilt unga migranters villkor.

50. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att se till att alla arbetstagare får tillgång till processuella rättigheter och rättigheter att vidta verkställighetsåtgärder, bland annat de som anges i förslaget till direktiv om åtgärder som underlättar utövandet av arbetstagares rättigheter i samband med fri rörlighet för arbetstagare.

51. Europaparlamentet anser att vad gäller mobila arbetstagare bör de nationella yrkesinspektionerna och, vid behov, arbetstagarorganisationerna kunna utföra inspektion närhelst de anser att det behövs. Varje medlemsstat ansvarar för att kontroller och övervakningsmekanismer utförs på dess territorium och för att kontrollera och se till att föreskrifterna och bestämmelserna i relevanta direktiv följs.

52. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att utforma och förse medlemsstaterna med riktlinjer för bästa praxis och att underlätta samarbete och informationsutbyte dem emellan så att de kan granska och kontrollera bemanningsföretagens verksamhet mer effektivt. Parlamentet betonar att medlemsstaterna bör öka sina övergripande inspektioner av bemanningsföretagen och bör överväga att vidta åtgärder som innebär att dessa företag kan omfattas av certifierings- och rapporteringskrav.

53. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att, utan att göra avkall på subsidiaritetsprincipen, lägga fram förslag om en grönbok som stöder yrkesinspektörernas roll och fastställer EU-standarder för yrkesinspektioner och enhetliga utbildningskrav på detta område, med hänsyn till skillnaderna mellan nationella arbetsmarknader.

54. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att hitta bättre sätt att hantera situationer med social dumpning i EU och att föreslå lämpliga verktyg i detta avseende.

o

o o

55. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen och de nationella parlamenten.